

Sygn. akt V S 32/18

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Wiesława Namirska

Sędziowie: SA Zofia Kołaczyk (spr.)

SA Tomasz Pidzik

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi W. C.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w (...) oraz Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w (...)

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygnaturze I C 220/17 Sądu Rejonowego w (...) oraz w sprawie III Ca 26/18 Sądu Okręgowego w (...) - na etapie postępowania klauzulowego

postanawia:

- 1) stwierdzić, że w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Rejonowy w (...) pod sygnaturą I C 220/17 oraz przez Sąd Okręgowy w (...) pod sygnaturą III Ca 26/18 doszło do przewlekłości postępowania na etapie postępowania klauzulowego;
- 2) przyznać skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) sumę pieniężną w wysokości 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) oraz od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) sumę pieniężną w wysokości 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) tytułem zadośćuczynienia;
- 3) oddalić skargę w pozostałym zakresie;
- 4) zwrócić skarżącemu kwotę 200 zł (dwieście złotych) tytułem uiszczonej opłaty od skargi;
- 5) przyznać na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych) oraz od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSA Tomasz Pidzik SSA Wiesława Namirska SSA Zofia Kołaczyk

Sygn. akt V S 32/18

UZASADNIENIE

W. C. złożył skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w (...) pod sygnaturą I C 220/17, a następnie przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygnaturą III Ca 26/18 wskazując, iż od daty złożenia przez niego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi zaocznemu Sądu Rejonowego w (...) z dnia 26 lipca 2017 r., do momentu złożenia przedmiotowej skargi, upłynął prawie rok. Mimo, że ponawiał wnioski, nie został on rozpoznany. Dalej podniósł, iż wskutek opieszałości działań obu Sądów pozwany dłużnik stał

się niewypłacalny. W konsekwencji skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania i o zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia w wysokości 10. 000 zł oraz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego w (...) wniósł o jej oddalenie wskazując, iż nie występowały okresy nadmiernej, nieuzasadnionej beczynności ze strony Sądu. Natomiast przy uwzględnieniu znacznego obciążenia referatów sędziów orzekających w Wydziale I Cywilnym - referaty te kształtują się w granicach 700-800 spraw - zachowanie ustawowego terminu do rozpoznania wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w praktyce nie jest możliwe.

Z kolei w odpowiedzi na skargę Wiceprezes Sądu Okręgowego w (...) wniósł o jej oddalenie. Przedstawił szczegółowo tok czynności, jakie zostały podjęte od czasu wpływu akt do tego Sądu w dniu 8 stycznia 2018 r., do dnia ich zwrotu Sądowi Rejonowemu w (...) w dniu 22 czerwca 2018 r. podnosząc, iż nie doszło do naruszenia prawa skarżącego w rozpoznaniu niniejszej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Stosownie do art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

W tym miejscu wskazać należy, iż po wejściu w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 2103), a co nastąpiło w dniu 6 stycznia 2017 r. nieaktualne stało się stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2016 r., III SPZP 1/16 o niedopuszczalności skargi na przewlekłość postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności. W uzasadnieniu kolejnej uchwały z dnia 18 stycznia 2017 r., III SPZP /16 Sąd Najwyższy wskazał bowiem, iż rozpoznanie sprawy o nadanie klauzuli wykonalności należy do głównego nurtu postępowania, w którym sąd orzeka o dopuszczalności wykonania w drodze egzekucji sądowej świadczenia stwierdzonego w określonym akcie. W aspekcie zatem art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. nie może obecnie budzić wątpliwości, że postępowanie dotyczące stwierdzenia, iż nastąpiło naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki - obejmuje także zwłokę w rozpoznaniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności.

Wskazać należy, iż dla stwierdzenia, czy w przedmiotowej sprawie – w zakresie postępowania klauzulowego – doszło do przewlekłości postępowania, należało zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 powołanej ustawy ocenić w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sądy obu instancji, w celu jej przeprowadzenia i zakończenia.

Przedmiotem oceny Sądu Apelacyjnego był przebieg postępowania oraz podejmowane przez Sądy obu instancji czynności mające na celu rozpoznanie wniosku powoda o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi zaocznemu Sądu Rejonowego w (...) z dnia 26 lipca 2017 r. zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności. W tym przypadku termin dla dokonania niezbędnych czynności wynika wprost z ustawy. Zgodnie bowiem z regulacją art. 781¹ k.p.c. wniosek o nadanie klauzuli wykonalności należy rozpoznać niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia jego złożenia.

Wskazać należy przy tym, iż w sytuacji, gdy postępowanie było dwuinstancyjne, klauzulę wykonalności może nadać zarówno sąd pierwszej, jak i drugiej instancji. O tym, który z nich jest właściwy, decyduje okoliczność, gdzie znajdują się akta sprawy. Zgodnie bowiem z regulacją art. 781 § 1 k.p.c. tytułowi egzekucyjnemu pochodzącemu od sądu klauzulę wykonalności nadaje sąd pierwszej instancji, w którym sprawa się toczyła lub toczy. Sąd drugiej instancji nadaje klauzulę wykonalności, dopóki akta sprawy znajdują się w tym sądzie.

Odnosząc się do postępowania przed Sądem Rejonowym w (...), w kontekście prawidłowości podejmowanych czynności, to wskazać należy, iż pozwem z dnia 25 października 2016 r. powód W. C. wniósł o zasądzenie od pozwanego D. M. na jego rzecz kwoty 10.400 zł wraz z odsetkami oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego. Sąd Rejonowy w (...) uwzględnił powództwo w części i wyrokiem zaocznym z dnia 26 lipca 2017 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.600 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kwotę 2973 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, nadając wyrokowi w tej części rygor natychmiastowej wykonalności. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. /k. 37-38/. W dniu 28 lipca 2017 r. powód złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem. /k. 42/. Natomiast pismem z dnia 01.08.2017 r. - omyłkowo wniesionym do Sądu Rejonowego w (...) – powód wniósł o nadanie przedmiotowemu wyrokowi klauzuli wykonalności. /k. 46 i 48/. Pismo to w dniu 3 sierpnia 2017 r. zostało przesłane przez Sąd Rejonowy w (...) - zgodnie z właściwością - do Sądu Rejonowego w (...). /k. 47 i 49/. W dniu 4 września 2017 r. pełnomocnikowi powoda doręczono odpis wyroku z uzasadnieniem. /k. 56/. Z kolei w dniu 18 września 2017 r. do Sądu Rejonowego w (...) wpłynęła apelacja powoda, co do części oddalającej powództwo /k. 57/ oraz ponowny wniosek powoda o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności. /k. 58/. W dniu 13 listopada 2017 r. odpis apelacji powoda doręczono pozwanemu /k. 62/. Akta sprawy wraz z apelacją powoda zostały Sądowi Okręgowemu w (...) przedstawione w dniu 8 stycznia 2018 r.

Co się zaś tyczy postępowania prowadzonego przed Sądem Okręgowym w (...) to wskazać należy, iż akta sprawy wraz z apelacją powoda zostały temu Sądowi przedstawione w dniu 8 stycznia 2018 r., gdzie zostały zarejestrowane pod sygnaturą III Ca 26/18. /k. 64/. Termin rozprawy został wyznaczony na dzień 19 kwietnia 2018 r. Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w (...) zmienił wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w (...) z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt I C 220/17. /k. 71/. W dniu 30 kwietnia 2018 r. do Sądu Okręgowego w (...) wpłynął wniosek powoda o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem. /k. 73/. W tym samym dniu akta sprawy zostały przedłożone sędziemu referentowi z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Odpis wyroku z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi powoda w dniu 4 czerwca 2018 r. /k. 80/. W dniu 22 czerwca 2018 r. akta zostały zwrócone Sądowi Rejonowemu w (...) /k. 81/.

Analiza postępowania, przy uwzględnieniu kryteriów wymienionych w art. 2 ust. 2 powołanej ustawy prowadzi do wniosku, iż w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w (...) oraz przed Sądem Okręgowym w (...) doszło do uchybień prowadzących do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy. Wskazać należy, iż do dnia 6 sierpnia 2018 r., w którym to dniu do Sądu Rejonowego w (...) wpłynęło pismo Sądu Apelacyjnego w Katowicach odnośnie rozpoznania wniosków powoda o nadanie klauzuli wykonalności powołanemu wyrokowi, zarówno Sąd Rejonowy, jak i Sąd Okręgowy nie podjął jakichkolwiek czynności, celem rozpoznania wniosków powoda w tym zakresie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie istniały żadne obiektywne przeszkody uniemożliwiające rozpoznanie wniosku powoda przez okres jednego roku, gdy takowe nie wynikają z odpowiedzi na skargę. Tak długiej bezczynności zważywszy na charakter wniosku i związanych z nim czynności celem jego rozpoznania, nie może usprawiedliwiać podnoszone przez Prezesa Sądu Rejonowego znaczne obciążenie sędziów orzekających w Wydziale I Cywilnym tego Sądu.

Sąd Apelacyjny uznał, że w rozpoznawanej sprawie prawo skarżącego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone i zachodziły podstawy do stwierdzenia, iż doszło do przewlekłości postępowania na etapie postępowania klauzulowego w zakresie, w jakim postępowanie to prowadzone było przed Sądem Rejonowym w (...), jak i przed Sądem Okręgowym w (...). Przez przewlekłość postępowania rozumie się w praktyce brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do jej rozpoznania. Chodzi w tym

wypadku o nadmierną – rażącą zwłokę nie znajdującą uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy, gdy taka wystąpiła w tym przypadku.

Konsekwencją stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie był obowiązek zasądzenia na rzecz skarżącego odpowiedniego zadośćuczynienia. Stosownie bowiem do treści art. 12 ust. 4 uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Sąd Apelacyjny uznał za zasadny wniosek o przyznanie skarżącemu zadośćuczynienia co do kwoty 2000 zł zasądzając od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w (...) na rzecz powoda kwotę 1000 zł oraz od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w (...) kwotę 1000 zł, a to wobec faktu, iż okresy bezczynności obu Sądów były zbliżone, wynosiły po około pięć miesięcy. Określając wysokość zadośćuczynienia Sąd Apelacyjny uwzględnił rodzaj i ciężar popełnionych uchybień, których dopuściły się Sądy, rozmiar dolegliwości spowodowany opieszałością Sądów, jak również okres, przez jaki trwała przewlekłość postępowania. Skarżący, na uzasadnienie żądania przyznania mu zadośćuczynienia w kwocie 10 000 zł wskazał, iż na skutek opieszałości działań obu Sądów pozwany dłużnik stał się niewypłacalny, nie przedstawiając przy tym żadnych dowodów, które potwierdzałyby tę okoliczność. Wbrew twierdzeniom skarżącego dowodu w tym zakresie stanowić nie może oświadczenie złożone przez pozwanego w czasie rozprawy apelacyjnej, w czasie to której pozwany wskazał jedynie, iż obecnie pozostaje bez pracy i chciałby z powodem polubownie ustalić kwestię spłaty zobowiązania. Skarżący nie wskazał na inne okoliczności, a które przemawiałyby za przyznaniem mu wyższej kwoty tytułem zadośćuczynienia. Wobec powyższego, w ocenie Sądu Apelacyjnego, żądana przez skarżącego tytułem zadośćuczynienia kwota 10.000 zł była wygórowana. Dlatego też dalej idące żądanie skarżącego zostało oddalone.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z kolei o zwrocie opłaty od skargi orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy.

SSA Tomasz Pidzik SSA Wiesława Namirska SSA Zofia Kołaczyk